

**De Waarachtige Wegen
die God met den mens houdt
als hij van Zijn Weg afdwaalt**

**LEERREDE OVER HOSEA 7:13b
ter voorbereiding van den Algemenen
Dank-, Vast- en Bededag
door**

**John Owen
Doctor in de Godgeleerdheid**

**Naar de editie van 1747 opnieuw uitgegeven door
G. H. Kersten
V.D.M. te Rotterdam**

N.V. Drukkerij “DE BANIER” – Rotterdam

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2023**

L. S.

Onder de Godgeleerden, die in de tweede helft der 17^e eeuw met kracht mochten ijveren tot bevestiging der vrije genadeleer, behoort dr. John Owen, wiens werken onder ons volk zeer geliefd zijn. Het behaagde den Heere hem uit de banden des doods te verlossen onder een predikatie over Matth. 8:26, en in zijn werken is te beproeven de rijkdom van Gods genade, hem bewezen. Hij werd predikant te Coggleshall, vergezelde Cromwell op diens tocht naar Ierland en Schotland en was van 1651—1657 verbonden aan de Universiteit te Oxford. Vijf jaren lang was hij vicekanselier van deze hogeschool. Hij was een zeer geliefd en gezocht prediker.

De predikatie, die thans weder ter perse is gelegd, zal kunnen dienen tot verootmoediging van ons volk, dat zo stout en ontrouw jegens den Heere zich gedraagt. Behage het den Heere de nieuwe uitgave er van daartoe dienstbaar te stellen, opdat Nederlands Vorstenhuis en volk tot den God der Vaderen wederkeren. De Heere ontferme Zich over ons, naar de grootheid Zijner genade.

Uw dw. dn.

G. H. KERSTEN v. D. M.

Rotterdam, Januari 1932.

De waarachtige wegen die God met den mens houdt.

Ik zou hen wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij.

Hosea 7: 13b.

Twee zeer hatelijke zaken zijn het voor den Heere, die nochtans in het algemeen gepaard gaan, namelijk: de wegen des Heeren te verlaten, en zijn hulp ten dage der benauwdheid in schepselen te zoeken; want wanneer de mens zijn overtreding tegen de Heere veel maakt, zo maakt dit benauwdheid der consciëntie, en door des menschen verdorvenheid en verlaten van God, zou het hopeloos zijn om wederom gunst van God te verwachten. Hij nu aan zichzelf niet genoeg hebbende, begeeft zich om hulp en verkwikking tot het schepsel, die hem de bekwaamste schijnt, opdat die hem zijn moge tot vergoeding van hetgeen hij in God verloren heeft. Hierbij komt nog een nieuw kwaad, benevens het voorgaande, dat men het schepsel, boven de Schepper eert; zo toont God Zijn ongenoegen alleszins daarover, door haar te bestraffen. Zo klaagde God over Israël, Jer. 2:13: “Mijn volk heeft twee boosheden gedaan: Mij, den Springader des levenden waters, hebben zij verlaten, om zichzelven bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden. Zal men vallen en niet weder opstaan, zal men afkeren en niet wederkeren? Waarom keert dit volk af, met een altoos durende afkering?”

Na vermaningen kwamen wel kastijdingen: zodat men hun wegens de tuchtigingen tegen kon voeren, vers 16, 17: “Ook hebben zij de kinderen van Nof en Tachpanhes den schedel afgeweid. Doet gij dit niet zelve, doordien gij den Heere uw God verlaat, ten tijde als Hij u op den weg leidt?” Eindelijk geen bekering komende, zo wordt als het laatste wee uitgeroepen, waarop dan haast de ondergang volgt: vers 19: Uwe boosheid zal u kastijden, en uwe afkeringen zullen u straffen, en Hos. 13:9: “Het heeft u bedorven, o Israël, want in Mij is uw hulp”; en in onzen tekst: “Wee hun, want zij zijn van Mij afgezworven; verstoring over hen, want zij hebben tegen Mij overtreden!” En gewis, zolang dat kwaad duurt, is er geen genezing te hopen. Ziet zo in de woorden van de tekst, tot aan vers 8, hebben Israëls zonden opgeteld tot aan vers 12, hun hulp zoekende bij de Koningen die rondom waren: Gods eindelijke oordelen, vers 12 en 13, waarin geen verandering was te hopen, zolang de aanstoot der ongerechtigheid voor Gods aangezicht bleef; want zo zegt de tekst: “Ik zou hen wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij.”

De tekst verdeelt zich in twee delen, namelijk:

I Gods genegenheid om Israël te verlossen.

II. De hinderpalen die zulks beletten: Ik zou hen wel verlossen.

Let hier 1. op Degene die spreekt, en Die wat zou kunnen doen. 2. Hetgeen Hij zegt, dat Hij wel zou kunnen en willen doen.

1. *Ik*, zegt de Heere; verstaat daardoor den Drieenige God; gelijk uit de twee verzen en voor onzen tekst, en uit hetgeen na dezelve volgt, te zien is. Die God, welke Israël voor hun God had verkoren in voorgaande dagen, hoewel het zich trouweloos van Hem tot de afgoden had gewend, verbrekende door hun zonden het oprechte Verbond: die God, die ook de beschutting voor het huis Jacobs aangenomen had als hun Koning en machtig was, en gewillig hen te verlossen, zo zij aan Zijn Verbond vast hielden; nademaal Hij niet alleen de zorg over hen had als Schepper, maar als de God des Verbonds die zich voor hen als Koning, tegen elke vijand in de bres zou stellen. De tien stammen nu God verlatende als hun Koning, maakten koningen naar hun welgevallen; in plaats van Zijn hulp te zoeken, begeerden zij hulp van de koningen die rondom hen woonden, hoewel God hen alleen kon helpen en anderen hun kracht verteerden, vers 8, 9, 10, voor de tekst. Als het hun dan kwalijk ging, zo gaven zij voor, dat God hen verongelijkte en toch niet wilde helpen; alsof zij zeiden: Gij hebt dit volk grotelijks bedrogen; overziende wat hun plicht was, die zij nalieten en zonder welken God hen niet wilde helpen;

opdat dan de rechtvaardigheid der Goddelijke handelingen bleek, zo maakt de Heere hier als Zijn verantwoording tegen hen op zeggende:

2. Zou hen wel verlossen; let hier 1. op de personen die vereist moesten worden; 2. Op het verlossen Gods zelf.

Zij of hen, gelijk in de tekst staat, beduidt hier bijzonderlijk de tien stammen Israëls, van Juda afgescheurd in de dagen Rehabeams, zoon van Salomo; en wel bijzonder zoals het in de dagen Jerobeams, zoon van Joas, gesteld was, onder wiens regering Hosea over Juda, en de tien stammen, bijzonder heeft geprofeteerd, volgens Hosea 1:1. Een volk aan God verplicht, aan Wien zij nochtans niet getrouw waren gebleven, waarom God het zweert, mitsgaders andere oordelen over hen had uitgeroepen, zodat de grijzigheid over hen was verspreid, en zij tot hun ondergang hielden; waaruit zij wel dienden verlost te worden, doch hun wegen richtten zij niet om hun God te ontmoeten, om met Hem verzoend te worden: nu toont de Heere zich niet ongenegen aan Zijn zijde, zo zij zich bekeerden, zeggende zeer bewogen: *Ik zou hen wel verlossen*. Woorden, die zeer verscheiden worden overgezet, gelijk uit de kanttekening te zien is. Sommigen zetten het over: *Ik heb u wel verlost*; als wanneer zou gezien worden op de menigvuldige verlossing die God hun had beschikt uit Egypte, van de Kanaänieten, Midianieten, enz. Doch zeide de Heere: hun ondankbaarheid is te groot, nademaal zij gedurig leugenen spreken tegen Mij. Een overzetting die geen ongerijmdheid in zich behelst. Anderen zeggen: *Ik verloste hen wel*, of: *Als Ik ze verloste*: komt overeen met het boven-gezegde. Anderen nog: *Ik dacht hen wel te verlossen* of *Ik had wel lust om hen te verlossen*; wat overeenkomt met onze algemene overzetting, die wij dan hier zullen volgen.

De Heere zegt dan: *Ik zou hen wel verlossen*: Dit ver- onderstelt 1. Dat Israël verlossing nodig had; 2. En geeft te kennen, dat God niet vreemd was, en alles daarna geschikt had om hen te redden.

Eerst, het is billijk dat Israël verlossing nodig had; verstaat hierdoor verlossing, niet de geestelijke verlossing door Christus van het geweld der hel; maar een uiterlijke verlossing van Gods oordelen, die op hen lagen, bestaande daarin, dat God Zijn straf en oordelen van hen weg nam door Zijn lankmoedigheid, en wel bijzonderlijk door overwinning en vrede, hen te redden van hun sterke vijanden, hetzij met de Koning van Syrië of iemand anders, die hen drukte, opdat zij also de erfenis hunner vaders met rust mochten bezitten. Gelijk dan zo Israëls redding van de Egyptenaren, een verlossing werd geheten, Exod. 20:2, anders ook een uitrukking, of redding geheten, 1 Sam. 12:10 en 11.

1. De noodzakelijkheid ontstond vanwege de oordelen die hen reeds drukten, en die zo hoog gingen, dat ze aldus worden beschreven in hst. 5:11: Ephraïm is verdrukt, hij is verpletterd met recht; vers 13, een krankheid, gezwel of verzwering geheten, om welks genezing zij naar Assur togen, hst. 7:9. Vreemden verteren zijn krachten en hij merkt het niet; ook is de grauwhed op hem verspreid en hij merkt het niet. Zo ook 2 Kon. 14:26: Want de Heere zag, dat de ellende Israëls zeer bitter was en dat er geen opgeslotenen, noch verlatenen waren, en dat Israël geen helper had. 2. Daar waren nog meer gedreigden, namelijk een gehele verwoesting huns lands, een gehele wegvoering, zonder dat ze wederom in hun land zouden komen, gelijk nog aan Juda vergund werd, na de 70-jarige wegvoering en gevangenis in Babel, zo Hos. 5:14: “Want Ik zal Efraïm zijn als een felle leeuw, en den huize Juda als een jonge leeuw; Ik zal verscheuren en heen gaan; Ik zal wegvoeren en daar zal geen redder zijn.” Hst. 9:3: “Zij zullen in des Heeren land niet blijven, maar Efraïm zal wederom in Egypte keren en zullen in Assyrië het onreine eten.” Vers 16, 17: “Efraïm is geslagen, hun wortel is verdord, zij zullen geen vrucht voortbrengen; mijn God zal ze verwerpen, omdat ze naar Hem niet horen: en zij zullen omzwerende zijn onder de heidenen.”

2. Ten andere, de Heere toont nog Zijn genegenheid, om Israël te redden, door te zeggen: *Ik zou hen wel verlossen*; als of de Heere zeide: ‘De verdrukking Israëls gaat Mij zeer ter harte, Ik vind Mijn oude goedheid nog bij Mij over dat volk; ik kan het niet van Mij verkrijgen dat Ik

ze geheel van voor Mijn aangezicht zou wegdoen, en nochtans noodzaken Mij hun zonden: Och dat het volk naar Mij hoorde! hoe haast zou Ik hun vijanden verdoen en hen redden, en Mijn hand uitsteken tegen hun vijanden om die te verslaan; en hoe zou Ik met Mijn gehele hart hun weldoen'. Dit was uit de volgende zaken af te leiden, die daar van voor hen als getuige en blijk kon strekken.

A. Omdat de Heere zo gedurig Zijn oordelen en hun gehele ondergang uitgesteld had, voor zover men zag dat de lankmoedigheid Gods al beidende voorkwam, en al uitstel op uitstel gaf: want hoewel Hij hun bezocht over hun zonden met oordelen, zo liep er echter veel tijd henen, eer zij werden weggevoerd. Zie 2 Kon. 17:22 en 23: "Alzo wandelden de kinderen Israëls in alle de zonden Jerobeams, die hij gedaan had: zij weken daarvan niet af, tot dat de Heere Israël van voor Zijn aangezicht weg deed, gelijk als Hij gesproken had door den dienst van Zijn knechten, de profeten."

B. God gaf hun een Koning, waardoor Hij hun vrij wat ademtocht en verlichting gaf; door hem hun grote overwinning gevende, zodat het scheen dat Hij hen toch wilde verlossen, en niet verderven, om hun zo door vriendelijkheid tot hun plicht te nodigen, en hun dus te tonen, dat het noch aan Zijn macht, noch vriendelijkheid, noch Zijn gunst ontbrak, zo zij zich slechts bekeerden en van hun boosheid wilden afstaan, 2 Kon. 14: 25-27: "Hij bracht ook weder de landpalen Israëls van den ingang Hamaths, tot aan de zee des vlakken velds; naar het woord des Heeren des Gods Israëls, dat Hij gesproken had door den dienst van Zijn knecht Jona, den zoon van Amithai den profeet, die van Gath Hepher was." Want de Heere zag het. Doch had niet gesproken, dat Hij den naam Israëls van onder den hemel verdelgen zou: maar Hij verlostte door de hand Jerobeams, de zoon van Joas.

C. De profeet vertoonde dit aan Israël, wanneer hij God zo goedig genegen, ja mededogend aan hen voorstelde, dat zelfs 't allerversteendste hart er door moest bewogen worden. Hoort de taal van Hosea 5:15 en 11: 4-8: "Want Mijn volk blijft hangen aan de afkeringen van Mij; hoe zou Ik u maken als Adama? U stellen als Zeboim? Mijn hart is in Mij omgekeerd, al mijn berouw is tezamen ontstoken" en Jer. 31:20: "Is niet Efraim Mij een dierbare Zoon, is hij Mij niet een troetelkind? want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem." O, weergaloze goedheid! Waar is Hij die Uwe wegen kan nasporen? Waar is de man dien dit niet zou aan het hart gaan? Evenwel had de Heere reden om te zeggen: *Ik zou hen wel verlossen*. Doch daar was aan de zijde van Israël een hinderpaal, die Zijn ontferming over hen als stremde, en rechtvaardig om straf riep; hetwelk de Heere aldus voorstelde, zeggende:

II. Maar zij spreken leugenen tegen Mij. Zij, namelijk, het grootste gros in Israël, zoals het bestond uit koning, vorsten, priesters, valse profeten, en het gewone volk des lands; deze maken zich verfoeilijk door leugenen te spreken, zegt de Heere. Zodat in de personen geen verandering was, dezelve Israëlieten boven vermeld, deden dit; zij spreken leugen.

Tegen mij. Het is een bekende waarheid dat tegen God alleen eigenlijk kan worden gezondigd, volgens Davids getuigenis, Ps. 51:6, want God de enige Wetgever zijnde, Jac. 4:12, zo verloochent hij des Heeren opperheid, en misdoet tegen het Opperwezen, die enige zonden bedrijft; niettemin zo is hier enige nadruk in deze spreekwijze. Het pleegt wel de gewoonte te zijn in de Schriftuur zonden tegen God te noemen, die uitnemend zwaar waren, en direct Gods naam oonterden, Zijn Verbond braken, en Zijn godsdienst als schonden, zo 1 Sam. 2:25: "Wanneer een mens tegen een mens zondigt, zo zullen hem de goden oordelen; maar wanneer een mens tegen den Heere zondigt: wie zal voor hem bidden!" Wij menen dan, dat het bijzonderlijk zeggen wil in de tekst, direct tegen God te zondigen, op een uitnemende wijze valsheid te plegen tegen gegeven woord en trouw; tegen God te handelen gelijk men tegen een koning of zijn overheid misdoet door haar te verraden, gelijk dan zo ordinair de afgoderij in de heilige Schrift wordt voorgedragen, als een zonde tegen God, nademaal zij een directe bondsbreuk is, zie 2 Kon. 17: 7, 8. Nu beschuldigt de Heere hen van dit kwaad aldus: *Zij spreken*

leugenen tegen Mij. Meent niet dat God het alleen tegen het liegen heeft, voor zover het tegen het negende gebod der Goddelijke Wet strijdt; neen, het leugenspreken is hier breder, en op een andere wijze te verstaan. Wij zullen dan des Heeren mening wat nader onderzoeken. Sommigen menen dat God hier bestraft dat ze Hem onder de gouden kalveren hadden afgebeeld. Anderen willen dat ze God lasterlijk nagaven, dat hij op goed noch kwaad acht gaf, maar de menselijke zaken liet drijven; en daarom ging het hun kwalijk. Een derde: dat God lust had om Israël maar kwaad te doen, enz. Het is zeker dat er in het veelvuldig getal leugens staat, zodat men wel meer dan een zonde Israëls mag optellen, om dit woord en de klacht des Heeren na te komen. Wij nemen dan het volgende voor dit leugenspreken.

Zo hadden zij leugen gesproken; (gelijk er in het Hebreeuws eigenlijk staat) wanneer zij onoprechtelijk het Verbond met God hadden gemaakt, en later hetzelfde verbroken, tegen hun belofte in, dat in de heilige Schriftuur zo genoemd wordt, ziet Ps. 78: 36 en 37: “En zij vleiden Hem met hun mond, en logen Hem met hun tong; want hun hart was niet recht met Hem en zij waren niet getrouw in het houden van Zijn Verbond.” Hieronder nu kunnen gerekend worden al de particuliere zonden, die door de profeten worden opgeteld, en ook door ons, zie hst. 4:1 en 2: noch trouw, noch weldadigheid noch kennis van God of Zijn zaak was er in het land te vinden maar vloeken, schenden van Gods heiligen naam, liegen, doodslaan, stelen, overspel, hoererij, pracht en wat dies meer is, vs. 4. Daar kwam bij, zij wilden niet bestraft zijn over dergelijke zonden en ontuchtigheden; de priesters aten de zonden des volks; de regenten hielden veel van geest, vers 8. Zuipen, hoererij, hovaardij, hst. 7:10, enz. doch de zwaarste van dit alles was dit, de afgoderij, waarover zij gedurig werden bestraft, en die wel bijzonder aangetekend wordt, 2 Kon. 17. Zo wordt de afgoderij geheten een nawandelen van de leugen, Amos 2:4. Zo menigmaal dan als het Verbond kwalijk gemaakt, en lichtvaardig werd verbroken, spraken zij leugen tegen God, Hos. 8:1.

2. Leugens spraken zij tegen den Heere, wanneer zij God beschuldigden van onbarmhartigheid, ontrouw, enz. en zichzelf rechtvaardigden; dit geschiedde wanneer zij zich beklaagden, dat hun niets anders als oordelen en straffen overkwamen, wat zij ook deden, hetzij goed of kwaad, en diensvolgens dat God op hen niet lette, of hen niet helpen wilde, en Hij hun recht van voor Zijn aangezicht liet voorbijgaan. Zo was hun taal: “Mijn weg is voor den Heere verborgen, en mijn recht gaat van voor God voorbij!” Ja, dat Hij maar vermaak had in hun ondergang; dit betekent zoveel als God van ontrouw te beschuldigen, en zichzelf te rechtvaardigen. Dit was Israëls zonde, hierover wilde of had God reden van hen te straffen; nog meer, nademaal zij hun mond veegden en zeiden: ik ben niet ontreinigd, ik heb geen onrecht gepleegd. Hoort de Heere hier tegen inbrengen Jer. 44; hiertoe behoorde ook dat ze niet geloven wilden, noch aan de beloften, noch aan de dreigementen des Heeren, die hun door de profeet waren voorgedragen, enz. alsook niet dat de Heere aan hun uitwendige Godsdienst, zonder meer, geen welbehagen had, Jer. 7:10.

3. *Zij spraken leugen tegen den Heere,* wanneer zij nabij de verlossing en bijzondere begunstiging des Heeren, de eer daarvan niet gaven aan God door bekering en dankbare erkenning, maar aan de snode afgoden die ze dienden, en aan de helden die hun als middel der verlossing in Gods hand hadden versterkt, verloochenende zo de Goddelijke goedheden over hen. Ziet zo Juda's zonde, Jer. 44:14-19, mitsgaders Gods antwoord daarop door Jeremia; en Hos. 2:4-7: Want zij zegt: ik zal mijn boeleerders nagaan, die mij mijn brood en mijn water, mijn wol en mijn vlas, mijn olie en mijn drank geven. Zij bekent toch niet, dat Ik haar het koren en den most en de olie gegeven heb, en haar het zilver en het goud vermenigvuldigd heb.

De rede is bekwaam om aan te tonen dat de Heere dat volk zekerlijk niet zegenen kon, met behoud van Zijn naam en de luister Zijner deugden. Want a.: Het zou strijden tegen de Goddelijke gerechtigheid en heiligheid, die niet toelaat dat God de goddelozen op deze wijze zal of kan zegenen, alsof Hij niets tegen hen had, Ps. 50:21. b.: Het strijdt tegen den geopenbaarde wil van Gods en tegen het Verbond dat God met Israël gemaakt heeft, Exod. 19.

Daar wel de Goddelijke belofte hun werd toegewezen, maar ook met beding van de wil van God te gehoorzamen. c. Het was ondienstig ook zelf voor het volk, want hoe meer God hen zegende, hoe meer zij voortvoeren in leugen te spreken tegen den Heere, alzo ze toch met de goedheden des Heeren, zelf hun ondergang benaderden.

Misschien zal iemand denken, waarom bekeert God het volk niet, zo Hij zo een zucht tot hun welzijn had? Immers was Hij machtig Zijn begeerte te voldoen, en Israël onmachtig? Het zij zo: maar o sterveling, wie gij of waar gij zijt! wees niet roekeloos in uw uitspraak, of hierover een onvoorzichtig vonnis te vellen; laat het alvorens wel gewikt en gewogen worden; want zie en weet, denk: och dat het u toch niet ontglippe, namelijk, dat het is tegen den Almachtige. Hij doet niets of het heeft zijn reden, en is volkomen voorzichtig, goed en heilig. Hij doet niets of het is rechtvaardig. Nog eens, Hij doet niets of het is uiterst billijk en betamelijk, ja zo, dat als wij dezelve onderzoeken en toetsen, zo zijn wij gedwongen ons stempel daar op te zetten, vanwege het heerlijke dat wij daarin ontmoeten, en dat ons daaruit in toeschittert, zeggende met volkomen hart en mond: *ziet de Wet des Heeren is volmaakt*; 2. God was het niet verschuldigd en Israëls plicht was het te begeren, zo zij het wensten te hebben. 3. God spreekt hier van Zijn algemene goedheid over de mensen, voor zoverre Hij een algemeen Weldoener is, terwijl Hij ondertussen in het bekeren van zondaren zich aan Zijn eeuwig besluit, als bepaald, houdt. 4. Israël kon zich wel niet inwendig veranderen, noch enig waar goed werk uit een inwendig vernieuwd hart verrichten; nochtans konden zij den uitwendige godsdienst zuiveren, de afgoden wegruimen, de gerechtigheid in het gericht herstellen, enige uitwendige zonden laten, waartegen de Heere meest sprak, en daardoor onteerd werd. Wel is waar kon dit door hen wel niet op de rechte manier worden verricht, maar nochtans wel zo, gelijk zij deden, als zij in de uiterste ongelegenheid waren in de dagen der Richteren, enz. zodat de schuld op Israël is, en het Gods goedertierenheden zijn, dat zij niet vernield zijn geworden, en dat het Woord des Heeren als nog onder hen was, dat hen vermaande tot bekeering.

[Toepassing]

De woorden ingezien zijnde, zoals die op Israël in Hosea's dagen passen, zo zullen wij die tot ons nut mede toepassen, en wij menen dat er niets in gevonden wordt, dat niet zijn volle toewijding op ons zal hebben, zowel ten aanzien van Gods bereidwilligheid als ten opzichte van de hinderpalen, die daarin tot nog toe belet aanbrachten.

Wat het eerste betreft: elk zal toestaan, of moeten toestemmen, en bij zichzelf overreed zijn, dat gewis wij verlossing nodig, ja hoog nodig hebben, zo wij maar overwegen:

1. De oordelen Gods, die ons drukken, zo wij de kerk aanzien in haar verdrukking en inkorting en inzonderheid daar zij zucht onder het geweld van den Antichrist; ten aanzien van de verdeeldheden in leer of gemoederen; verderf van zeden, waarmede de wereld als het ware overstroomd wordt en wel voornamelijk, gebrek aan geest, daar ze nog in rust is. Wie merkt niet dat Sion, als met uitgestrekte armen roept om verlossing van zijn vijanden; om uitbreiding, om waarheid en vrede; om zuivering, reiniging en wat dies meer is; ja om den Geest der wedergeboorte, vertroosting, en ware heiligmaking, opdat alzo de Heere over alle woningen des bergs Zions en over alle zijn vergaderingen sceppe een wolkkolom des daags, Jes. 4:5. Aanschouwen wij ons Vaderland; wat anders als oordelen en straffen hebben ons van den staat der heerlijkheid en voortreffelijkheid afgeworpen en gebracht tot in die laagte, waarin wij ons tegenwoordig bevinden. Let op het zwaard des oorlogs, dat ons al reeds kraakt, ofschoon het ons als het ware, zelf nog niet aan gaat; ja zo dat onze jongelingen en helden door de scherpte des zwaards zijn geslagen, gevallen, vernield, of vervoerd geworden, en weduwen en wezen vermenigvuldigd onder ons, ja hun getal wordt groot: nog meer neringloze tijden wonen nu bij ons: en wie zal alles juist in orde verhalen? Dit gevoegd bij de oorlog, verwelken de inwoners, ja de Cederbomen in de hoogte, verwelken gelijk het gras der aarde, wanneer de grond hun sappen inhoudt. De vloed breken onze dijken en onze landen worden hier en daar

overstroomd. De stormwinden vernielden bijna nooit meer onze schepen dan nu enige tijd herwaarts, en wat zal ik meer zeggen: staat als, om zo te spreken, de naarheid niet alle morgen met ons nieuw op! Om. nu niet te spreken van het geweld ons aangedaan, welker getal een grote menigte is. Roept ons land niet naar verlossing van deze plagen? Van waar anders dat de Heere al onze zegeningen als vervloekt?

Daar zijn immers nog oordelen die ons dreigen; onze kerk kon immers door vijanden worden vervolgd, zodat wij weer onder het geweld des Antichrists moesten bukken, als in vorige dagen. Hij kon de waarheid en vrede immers gans uit ons weg doen; Zijn Geest zo geheel wegnemen van ons gezicht, dat, om zo te spreken, de wortel vervuild werd: Ik zal de schapen niet meer weiden; dat sterft, sterve, en dat weggedreven is, dat zij weggedreven, dat de overgeblevenen elkanders vlees eten. O, nare taal. Wenst nu niet, Gods uitverkorenen volk, dat God deze oordelen van ons afwendt! gelijk de waterstromen naar het Zuiden, opdat aan ons vervuld mocht worden, hetgeen wij ontmoeten in Ps. 102:16-18. Zou ons Vaderland niet kunnen worden een gehele verwoesting en overstroming door de vijanden, gelijk onze burenen? Zou Hij wel niet eens over ons kunnen brengen de pestilentie, honger, en wat dies meer is, over ons roepen? gelijk Hij alrede over ons gebracht heeft, zodat die niet vielen door het zwaard van een mens, door 's Heeren pijl omkwamen, en dat de verslagenen van het zwaard gelukkiger waren, dan die van de honger! Zou niet de algemene zucht zijn, dat God ons van die welverdiende plagen geliefde te verlossen, en ons met het tegenovergestelde goed vervulde, waarvan de harpslager spreekt in den 144ste psalm vers 12-14. Nu zegt de Heere tot ons Ik zou ze wel verlossen: gelijk eertijds tot Israël, en toont zich genegen tot onze redding, zo de hinderpalen onzer ongerechtigheden maar weggeruimd werden. Want gelijk wij uit de tekst zouden mogen zeggen, dat de Heere ons menigmaal heeft verlost uit Spaanse, Franse als Engelse oorlogen, tot aan dezen tegenwoordige tijd toe; zo mogen wij bijzonder nu wel zeggen, dat in deze tijd in de Goddelijke voorzienigheid zich nog voordoet, een merkelijke zucht tot het goede, waarin Zijn goedheid moet erkend worden, en wij zouden mogen zeggen, dat ze niet minder ogenschijnlijk zijn, dan die zich in het natuurlijke zondige Israël voordeden.

1. Redde God Israël niet volkomen, Hij stelde nochtans die gehele verdelging als van tijd tot tijd, en van jaar tot jaar over hen uit. Zo gaat het ook met ons en met dit land; God heft over ons volk dikwijls en inzonderheid te dezen dage nog Zijn roede op. Maar het is bij de grote menigte als iets dat oud en in onbruik is; God slaat ons nu en dan met dezelve wel eens, doch het volk stelt zich daartegen en schijnt te zijn verhard, gelijk het oude Israël. Nog eens, God tuchtigt ons nu en dan met dezelve wel eens strengelijk, zelfs nog heden ten dage, maar het is bij ons: het was alzo voor onzen tijd! het moet nu ook zo zijn: met een woord, de zonde van Israël heerst in onze dagen in ons land, en onze inwoners hebben in dezelve een welbehagen: met recht past op onze dagen: Mijn volk wordt gestraft en gaat verloren, omdat ze geen verstand noch kennis hebben! Evenwel roept God nog tot ons: *Ik zou hen wel verlossen.*

2. Had Israël een koning die hen verlost, God geeft ons in plaats van een koning staatsbestuurders, die hun werk er van maken om het land bij zijn verkregen vrijheid, hetzij in de godsdienst, burgerstaat, koophandel en wat dies meer is, te handhaven en te bewaren. Och, dat God hun inzonderheid nu in onze dagen, bezielde met hemelse wijsheid, verstand, en een goed beleid, zodat wij door of onder hun regering mochten leiden een stil en gerust leven, vol van ware en oprechte dankbaarheid en erkentenis, tot roem van Hem, die is, was, en nog zijn zal, de God van Abraham, Isaak en Jacob, en tot ere van onze staatsmannen en ten nutte van alle onderdanen.

3. Had Israël zijn profeten, God geeft ook nog Zijn getrouwe profeten onder ons, die Engeland hun zonden bekend maken, hen tot verzoening en bekering nodigen, Ja God voordragen, als mededogend over onze ellende, en als ieder zondaar op het vriendelijkst nodigen tot genade en zaligheid. Zou men uit dit alles het vermoeden van Manoachs huisvrouw mogen opmaken? Richt. 13:23: "Zo de Heere lust had ons te doden, Hij had het brand- en spijsoffer van onze

hand niet aangenomen, noch ons dit alles getoond, noch ons om dezen tijd laten horen zulks als dit is.” Wij zeggen, uit deze dingen zou men enigszins denken, dat zo ons Engeland nu, terwijl het nog tijd is, zich recht in boete en bekering voor den Heere terneder wierp, Hij, te weten God, de verwarde zaak van Europa haast wederom zou herstellen, en ons voorzien met rust, vrede, eendracht, elkander tot nut en heil. Ach geef ons allen een volkomen hart en ziel, die zich recht voor U vernedert en U aantreft, zodat Gij hen kunt en wilt helpen; breng ons om Uws zelfs wil wederom in dien staat waarin wij op goede gronden konden hopen, dat Gij wilt zijn een vurige muur rondom ons! Spaar onze helden en jongelingen, en laat het geschrei van weduwen en wezen ophouden! Ja mag men nog wel denken, dat de Heere nog tot ons roept: *Ik zou hen wel verlossen.*

Maar niet minder toepasselijk is ook op ons het volgende woord, in de tekst, als aldaar gezegd wordt:

Maar zij spreken leugenen tegen Mij; dat alleen bekwaam is, om God te verhinderen opdat geen zegen over ons zou worden uitgegoten, en dat wij dienvolgens niet verlost, maar verdorven worden. Dat dan dit kwaad onder ons is, zal op de volgende wijze blijken.

1. Wij hebben ook tijden met Israël gehad, dat wij schenen met God, het Verbond te maken, en dat wij nochtans leugen tegen den Heere spraken, want:

A. Hebben wij niet menig dag des Heeren zo Avondmaals- als Boet- en Bededagen? op welke, zo een volk wel handelt, het verbond met God gemaakt wordt om allerlei ongerechtigheden uit land en kerk, huizen en personen weg te doen: zie zo Esra 10, Neh. 9:38: “En in dit alles maken wij een vast Verbond, en schrijven het; en onze vorsten, onze Levieten, en onze priesters zullen het verzegelen.” Hoewel wij het nu zo plechtig niet meer doen of verrichten, zo is dit nochtans de inhoud der zaak. Vraagt nu uzelf af, of gij oordeelt dat dit door ons gedaan wordt. Zo neen: *wij spreken leugenen tegen den Heere.*

B. Gaat tot op deze dag toe, een iegelijk bij zichzelf na, en ziet of wij ons tot een Verbondsmaking met God enigermate prepareren, en of wij nu voornemens zijn, een ieder voor zich, het met God te doen. Ik houd mij verzekerd, dat er velen zullen wezen, die niet eens weten wat wij zeggen of beogen! Anderen zullen met hun mond of gebaar iets doen, doch er met hun hart ver van af zijn. Een derde soort: geheel onwillig, en een vierde: zo zij deze dag maar te kerk geweest zijn, en voorts wensen zij naar de avond van die Verbondsdag.

O, toehoorders! Vraagt uzelf eens, wat zonden hebt gij beleden? Wat kwaad zult gij laten varen? of wat deugden zult gij in het toekomstige voortbrengen? Wat begeert gij van God? Wat heeft Hij u geantwoord? Zijt gij onkundig van dit alles, zo is dit een bewijs dat gij God als nog liegt. En dit gepleegd door overheden, kerkelijke, militaire, algemene, zowel groot als klein, zo voorzie ik, dat niet een zonde zal gelaten worden, hetzij groot of klein, maar de zonden, waarover God vertoornd is, zullen blijven gelijk in vorige dagen; en zekerlijk deze dag zal dan moeten gesteld worden bij een grote menigte Verbondsdagen, die niets goeds voor het land hebben teweeggebracht, ons land en kerk zal daarom ook niet genezen kunnen worden, zo deze niet uit de weg geruimd worden, volgens Jes. 1:13 en 58:5. Zo doende spreekt Engeland leugenen tegen den Heere.

2. Is het geen leugen spreken tegen God, dat velen in dit land deze oordelen Gods aanzien, als een verwisseling van aardse zaken? Dan is eens deze, en dan weder een ander aan de beurt, alsof hierin geen bijzondere vinger Gods was, en alsof men daarvan zeggen mocht, als bij Amos staat aangetekend in hst. 6: 3-6. Ja is het geen liegen tegen God, wanneer men bij zichzelf denkt, dat God toch maar tegen ons wilde zijn, hetzij wij goed of kwaad doen, zodat God het tegen ons toch zou hebben, als was het dat wij Hem in oprechtheid zochten, juist anders als de Heere ons toont, Hagg. 2:19 en 20; maar op deze wijze zoekt men God iets aan te wrijven, alsof Hij Zijn beloften niet nakwam, gelijk Jesaja 58. Daar het inderdaad niets anders is als een eigen onbekeerlijkheid, die men graag bij de consciëntie zou zoeken te bemantelen, bij gevolg, wij liegen tegen den Heere.

3. Wij liegen tegen den Heere, wanneer wij al onze verlossing, en welke zegeningen de Heere ons geeft, aan mensen toeschrijven, of aan ons vermogen; alsof die ons vereist had, en of zonder deze, onze hope niets zou zijn geweest. Gewisselijk wij hadden gelukkige instrumenten in Gods hand te erkennen voor hetgeen ze zijn, maar ook niet hoger; want anders zo liegen wij tegen God en wij vervallen tot afgoderij tegen Jer. 17:5; en wie ziet niet met ons dat ook de zonden van Engeland groot zijn, bijzonder zo men gade slaat, waarop tegen het toekomstige meest geoogd wordt; ja is het niet, wij hebben nog een groot getal zowel van ons, als van onze geallieerde benden, in het veld, en wij en onze burens zijn ook wel op onze hoede, ook maken wij, zowel als onze naastbestaanden, grote toerusting, inzonderheid onze, zo ver als het gaat: eendracht, ernst, moed, en wat dies meer zij. Zaken waarop gelet moet worden, al was koning David dan ook als tienduizend, 2 Sam. 18: 3. Maar zo Engeland hier wederom zijn afgod van maakte, zo zal onze val des te zwaarder zijn, en ons ongeluk zal groot zijn, nevens alien die met ons er in deelnemen.

Wij verzekeren u, zolang, nu met bewustheid tegen den Heere gelogen wordt, God zal ons aanzeggen, gelijk de woorden luiden in onze tekst, dat Hij Engeland wel zou verlossen, maar dat ze leugen tegen Hem spreken, en dat dit de reden is, waarom Hij het als nog niet doet; ja de Heere zegt met deze woorden zoveel als: Ik kan ze op deze wijze niet verlossen: ook zou het Hem niet goed zijn, beter nog zwaarder gedrukt dan verlost, terwijl men leugen blijft spreken. Zo ik hun al een weinig adem gaf, zij zouden zich hierdoor niet verbeteren, maar zouden des te heftiger voortgaan met te liegen tegen Mij, hun God. Zodat vaak hun gehele ondergang vervroegd zou worden.

Gij zult misschien zeggen, dat er nog vele goede dingen in het land zijn, waarom het wel verlost zal worden. Doch wij antwoorden, dat is de reden dat wij nog zijn, zonder dat, waren wij mogelijk al vernield; wanneer de vijanden tegen ons optogen.

Zegt niet, daar zijn nog middelen tot de oorlog genoeg voorhanden, doch weet het dat de Heere hierdoor ons laat weten: Ik zou wel verlossen; doch geen blijk van verlossing, zo wij voortvaren zo te handelen.

Zegt ook niet, dat Israël afgoderij beging, doch wij niet. Wij antwoorden, zij wordt echter in Engeland toegelaten, en dat zal geheel Engeland moeten boeten! Behalve dat, zijn er nog genoeg, die hun buik, klederen, goederen, enz. tot hun God maken. Denk ook niet: het is altijd zo in ons land geweest, gelijk het nu is; want behalve dat wij dit ontkennen, zo weet dat de maat der zonde eindelijk vol wordt, wanneer de Goddelijke lankmoedigheid lang genoeg getergd is, en dat de gerechtigheid straf vordert.

Of gij ook al inbrengt dat andere landen nog goddelozer zijn dan het onze, zo is tot antwoord, dat ook dit niet zo is, want

1. Nadat een land veel zegeningen, bijzonder geestelijke, heeft ontvangen, naar die mate worden ook dikwijls de oordelen verhaast. Zo was het met Israël, ons ten voorbeeld.
2. God begint vaak van Zijn huis, dat naar Zijn naam genoemd is, Jer. 25:29, 1 Petr. 4:18.
3. Menigmaal bezocht Hij een beter volk, door een volk dat goddelozer is; gelijk ons dat vaak voorkomt met het huis van Juda en Israël.
4. Het gaat ook al menigmaal zo, dat met een volk waarmee men zich gelijk gemaakt heeft, dat zij de eersten zijn waardoor wij getroffen, geslagen, benadeeld en uit het onze gestoten worden. Ziet dat in Rehabeams dagen, die eerst van Sisak werd geplaagd, waarmee Salomo zich het meest verkoppeld had. Israël wilde alles van Assur hebben, maar die voerden het weg naar Assyrië. Juda met de Chaldeeën, die voerden het ook naar Babel, enz. Evenzo gaat het ook met Engeland, het moet al Frans zijn wat er is, en door Frankrijk plaagt ons God: en wie weet wat er nog volgt. Mocht er die mode nog eens uitraken. Dus ziet ge uit dit alles dat er maar een kwaad is dat het ons doet, en doen zal, totdat wij het uit het midden van ons weg doen. Nu goedgunstige lezer, dat God u zo gelukkig make, dat gij nog weten mocht, waarover Hij ontstoken is; zo Hij ons niet redt, dan was het betamelijk dat wij de reden des twistes en de

steen des aanstoets uit den weg ruimden. 1. Namelijk het liegen tegen den Heere, zonden, die wij u in de verklaring klaar voor ogen gesteld hebben; daarom zullen wij het hierbij laten. 2. De tegengestelde deugden moesten bij u worden gevonden, die dan bijzonder uitmaken met waarheid voor God te verschijnen.

A. In oprechtheid nu een Verbond tegen alle uwe zonden, tot alle deugd te maken, belijdenis en verootmoediging voor God en over uwe zonden, door den Heere Jezus aan te nemen tot rechtvaardigmaking, heiligmaking, en door uzelf geheel en al aan God en Zijn heiligen wil over te geven, met versmading en uitstorting van zonden en wereld uit uw huis en uit uw ziel.

B. Geloof en belijd dit als een zekere waarheid, dat God ons land, kerk, enz. behandelt naar de zonde die Hij daarin vindt, en geenszins die dingen op hun beloop laat; maar veeleer met een nauwkeurig oog zal letten op dien- gene die zich vernedert, om hem op te tekenen onder Sions zuchters, Ezech. 9, om wiens wil de algemene zaken gezegend zullen worden. Hij zal ook letten op degenen, die wederom durven te liegen, door hun zonden bij zich te houden, terwijl ze wat anders voorgeven. Overeenkomstig welke zonden ook Gods handelingen met hen zullen gericht zijn.

C. Dankt nu God voor het goede, dat Hij nog aan den staat der kerk en het land denkt, dat Hij ons nu nog gunt zulke dagen van voorbereiding, ja dagen, waarin wij ons nog tot Hem wenden kunnen, zowel om dat van Hem te bidden, dat wezenlijk tot ons nut en Zijn eer strekt, al onze dankofferen voor Hem te brengen, zodat het nog heden met ons is, als zittende nog gerust onder onzen wijnstok en vijgenboom. O! dat het volk dit erkende en bijtijds God in de roede viel.

Behalve dat, moest ons gebed nu tot God zijn, om verbetering en reformatie over ons land, kerk en burgerstaat, zowel klein als groot, dat Hij de wapenen van ons, benevens die met ons zijn, gelieve te zegenen, zo ze toch gevoerd moeten worden; dat Hij ons een hart geve om alleen op Hem te zien om verlossing, waar het, volgens onzen tekst, alleen moet vandaan komen, en dat wij geenszins mogen blijven hangen aan de schepselen, die ons toch nooit kunnen noch zullen verlossen. Dus zou onze betrachtning volgens de tekst geschikt zijn, hoe gewillig moesten wij, beminde lezer, het voorgehoudene omhelzen en opvolgen, en wanneer wij nog overwegen:

1. Daar de Heere als nog zegt in betoning van Zijn mededogen over ons: Ik zou hen wel verlossen, zo Ik met behoud van Mijn naam, enz. kon. Ei godvruchtige lezer! laat deze teerhartige verklaring van God toch u treffen, om de gegeven raad op te volgen; immers is het deerlijk om te zien, dat een meedogende Vader omtrent een dikwijls weerspannige zoon zegt: zo hij nog wilde wederkeren, met de verloren zoon, ik zou hem ontvangen: maar helaas! het is hopeloos. Zo dit zo is, zal het u dan niet aan het hart gaan, dat God aldus zal spreken: en gewisselijk al het goede dat God aan Engeland doet, is maar aan te merken als een gedurig woord van God: Ik zou hen wel verlossen. Laat u tuchtigen o Jeruzalem! opdat Mijn ziel van u niet afgetrokken wordt Jer. 6: 8. Vermag dan iets op u, o mensankind! zo laat het dan de Heere zijn.

2. Ontfermt u ook over de kerk, benevens het land; want gij zijt hieraan naast God, alles verschuldigd. Want gij ziet zo ik hoop, haar bedroefden staat waarin ze reeds grotendeels verkeert en waarin ze zou kunnen vervallen, zo God Zijn hand van haar aftrok; zijn er door uw zonden nog geen oordelen genoeg op haar? Wilt gij nog meer mensen en beesten om uwer zonden wil zien vallen? Nog meer bedroefde weduwen en wezen zien maken? Zal dan over u uitgeroepen moeten worden, als over een ondankbare: Sion? Klaagl. 1:20 en 21a. "Aanzie Heere, want mij is bange; mijn ingewand is beroerd, mijn hart heeft zich omgekeerd in het binnenste van mij, want ik ben zeer wederspannig geweest, van buiten heeft mij het zwaard van kinderen beroofd, van binnen is in mij als de dood. Zij horen dat ik zucht, maar ik heb geen trooster."

3. Zo God in tegenheid met ons wandelt, het zal niet anders zijn dan omdat Engeland zijn liegen tegen den Heere zijn God niet wilde laten varen. Immers moet elk belijden, dat de

gerechtige zaak aan des Heeren zijde is, en dat hardnekkigheid u alleen terug houdt, nademaal ik weet dat uw consciëntie u zelf beschuldigt. Zo gij dan niet wilt omkomen, en uw vaderland als met Sion wilt benadelen en meer benauwen, zo hoort onzen gegeven raad; en wordt een van die kinderen die niet liegen, wien de Heere tot een Verlosser wordt en wil zijn. Zo zult gij het land heil, hulp en vertroosting aanbrengen.

4. Zonder dit zullen uw dank-, vast- en bededagen God geenszins behagen, want Hij weet gewisselijk dat gij tegen Hem liegt; zal dan de Almachtige lust hebben in uw lippenwerk of veinzerij? Ziet wat Hij zegt in Jes. 1 en 58. Daar zult gij zien dat het leven hetzelfde is, dat wij u beloofd en voorgehouden hebben, en zo gij de gegeven raad niet wilt opvolgen, zo viert liever deze dag niet, opdat gij niet spottende met den Heere bevonden wordt. Wat zeg ik, draag zorg dat het u niet gaat als die gast, die zonder bruiloftskleed evenwel de dis naderde.

Mijn waarde vrienden, zo gij dan uwen weg tot den Heere schikt, zo zal Hij een welgevallen in u hebben, als voor een die de bres wilde toemuren, naar welken gij zoekt. Zo er velen zulken gevonden worden, zal het woord des Heeren waarschijnlijk over ons zijn: Ik zal hen genezen en hun vertroosting weder geven. Hoe het ook uitvalt mannenbroeders, laten we met Baruch geen grote dingen zoeken, maar geloven dat wij onze ziel als een buit daaruit gewisselijk zullen wegdragen, Jer. 45: 5.

En wie weet! God mocht de wapenen van den staat en van onze geallieerden zegenen. Hij mocht Jeruzalem daardoor weer stellen tot een lof op aarde, dat toch eens geschieden moet, waarop wij starogen.

Ik eindig met deze woorden, die wij nog eens als een danklied zouden mogen aanheffen uit Jes. 63:7 en 8: “Ik zal de goedertierenheden des Heeren vermelden, den veelvoudigen lof des Heeren, naar alles dat de Heere ons heeft bewezen, naar Zijn barmhartigheden, en naar de veelheid Zijner goedertierenheden. Want Hij zeide, zij zijn immers Mijn volk, kinderen die niet liegen zullen, alzo is Hij hun geworden tot een Heiland.” Amen. God doe alzo! Amen.